

เมื่อฟ้องและถูกฟ้องคดีตัวเงิน (เช็ค) ในคดีแพ่ง

มูลเหตุแห่งการฟ้องร้อง

มีสาเหตุมาจากจำเลยได้ส่งจ่ายเช็คไว้ให้กับโจทก์ และเมื่อโจทก์นำเช็คไปเรียกเก็บเงินกับธนาคารตามเช็ค แต่ธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงิน และโจทก์ได้ทวงถามเอา กับจำเลย แต่จำเลยเพิกเฉยไม่ชำระเงินตามเช็คให้กับโจทก์ จึงเป็นมูลเหตุให้โจทก์ต้องนำ คดีมาฟ้องเรียกเงินตามเช็คต่อศาล โดยจำเลยอาจต่อสู้คดี โดยยื่นคำให้การเพื่อต่อสู้คดีได้ ตามกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้

พยานหลักฐานในการดำเนินคดี

กรณีที่เป็นโจทก์ยื่นฟ้องคดี จะต้องแสดงพยานหลักฐาน คือ

- 1) เช็คที่จำเลยส่งจ่าย และใบคืนเช็คที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน และสาเหตุการจ่ายเงิน ของธนาคาร
- 2) รายการเดินบัญชีกระแสรายวันของจำเลย ในช่วงเวลาที่เช็คถึงกำหนดเรียกเก็บเงินนั้น มีเงินในบัญชีพอชำระเงินตามเช็คหรือไม่
- 3) หลักฐานแห่งมูลหนี้ที่จำเลยได้ส่งจ่ายเช็คเพื่อชำระหนี้อะไร

กรณีเป็นจำเลยที่ถูกฟ้องคดี จะต้องแสดงพยานหลักฐานที่ต่อสู้คดีไว้ในประเด็นต่าง ๆ คือ

- 1) หากต่อสู้ว่าไม่มีมูลหนี้ตามเช็ค ต้องแสดงหลักฐานแห่งการชำระหนี้ หรือ หลักฐานที่ไม่ได้เป็นหนี้หรือไม่มีมูลหนี้
- 2) หากต่อสู้ว่า มูลหนี้ตามเช็คไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องแสดงหลักฐานแห่งมูลหนี้ที่ไม่ ชอบด้วยกฎหมาย

ประเด็นในการฟ้องร้องคดี

กรณีเป็นโจทก์ ประเด็นที่จะฟ้องร้องได้ คือ จำเลยส่งจ่ายเช็คเพื่อชำระหนี้ ที่มีอยู่จริง และบังคับได้ตามกฎหมาย โดยฝ่ายจะต้องนำสืบถึงหนี้สินให้ศาลเห็นว่า เช็คพิพาทส่งจ่าย เพื่อชำระหนี้ โจทก์จะต้องนำพยานหลักฐานเกี่ยวกับมูลหนี้มาแสดงและสืบประกอบกับ เช็คที่นำมาฟ้องดังกล่าว และโจทก์ไม่สามารถเรียกเก็บเงินตามเช็คได้ จึงต้องฟ้องจำเลยเป็น คดีแพ่งในฐานความผิด ตัวเงิน

กรณีเป็นจำเลย ประเด็นที่จะต่อสู้ได้ คือ

- 1) จำเลยไม่มีมูลหนี้ต่อโจทก์ จำเลยไม่เคยมีนิติสัมพันธ์กับโจทก์ เช็คที่สั่งจ่ายไม่ได้สั่งจ่ายเพื่อชำระหนี้ให้แก่โจทก์ หรือ หนี้ดังกล่าวได้มีการชำระด้วยวิธีอื่นแล้ว หนี้ตามเช็คได้ระงับไปแล้ว หรือ สั่งจ่ายเพื่อเหตุอื่นและไม่สามารถบังคับได้ตามกฎหมาย โจทก์ไม่ได้เป็นผู้ทรงเช็คโดยชอบด้วยกฎหมาย จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบฟ้อง หรือ
- 2) มูลหนี้ที่โจทก์นำมาฟ้องเป็นมูลหนี้ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น หนี้พนันฟุตบอล หรือ หนี้พนันอื่น ๆ หรือ สั่งจ่ายเช็คลวงหน้าโดยยังไม่มีมูลหนี้ต่อกัน เช่น กู้ยืมเงินแต่ยังไม่ได้รับเงินแต่ได้สั่งจ่ายเช็คลวงหน้าเพื่อชำระหนี้ ถือว่าไม่มีมูลหนี้ต่อกัน และไม่มีกฎหมายรับรองและคุ้มครองไว้ จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบฟ้องโจทก์

อายุความ ในการฟ้องร้องดำเนินคดีมีอายุความ 1 ปี

ขั้นตอนในการดำเนินคดีในศาลชั้นต้น สามารถดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

- 1) กรณีเป็นโจทก์ฟ้องคดี จะต้องแต่งตั้งทนายความเพื่อจัดทำคำฟ้องและยื่นต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาคดี
กรณีเป็นจำเลยจะต้องแต่งตั้งทนายความเพื่อยื่นคำให้การเข้าไปในคดี ตามกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด
- 2) หลังจากยื่นคำฟ้องคำให้การต่อศาลแล้ว ศาลอาจจะกำหนดนัดชี้สองสถานหรือนัดพร้อม โดยศาลจะกำหนดประเด็นข้อพิพาทโต้แย้งและกำหนดหน้าที่นำสืบระหว่างโจทก์จำเลย ศาลจะกำหนดวันนัดสืบพยานโจทก์จำเลย เพื่อให้คู่ทั้งสองฝ่ายนำพยานเข้าสืบเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายต่อศาลต่อไป
- 3) เมื่อถึงวันนัดสืบพยาน โจทก์จำเลย คู่ความทั้งสองฝ่ายจะนำพยานหลักฐานเข้าสืบและแสดงต่อศาลตามประเด็นข้อพิพาท และถามค้านฝ่ายตรงข้ามเพื่อทำลายน้ำหนักของพยานฝ่ายตรงข้าม
- 4) เมื่อสืบพยานโจทก์จำเลยเสร็จสิ้นแล้ว ศาลจะกำหนดวันนัดฟังคำพิพากษา ก่อนถึงวันนัดฟังคำพิพากษาทนายแต่ละฝ่ายจะจัดทำคำแถลงการปิดคดี เพื่อชี้ให้ศาลเห็นถึงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่นำมาสืบและแสดงต่อศาลในชั้นสืบพยานโจทก์จำเลย เพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาให้ฝ่ายตนเป็นฝ่ายชนะคดี
- 5) ในวันนัดฟังคำพิพากษา ทนายจะต้องเดินทางไปศาล เพื่อฟังคำพิพากษา เมื่อศาลมีคำพิพากษาอย่างไรแล้ว หากคู่ความฝ่ายใดยังไม่เห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ทนายอาจใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาต่อไป

- 6) จากขั้นตอนตาม 1) – 4) ก่อนที่ศาลชั้นต้นจะมีคำพิพากษาตาม 5) คู่ความทั้งสองฝ่ายอาจเจรจาไกล่เกลี่ยกันได้ในทุกขั้นตอนของการดำเนินคดีตั้งแต่ 1) – 4) เพื่อระงับข้อพิพาทและยุติคดีความ

ระยะเวลาในการพิจารณาพิพากษาของศาลชั้นต้นกรณีมีการสืบพยานและมีคำพิพากษาจะใช้ระยะเวลาประมาณ 1 ปี

หากมีการอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้น จะใช้ระยะเวลาในชั้นอุทธรณ์ ประมาณ 1 ถึง 2 ปี

หากมีการฎีกาคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ จะใช้ระยะเวลาในชั้นฎีกา ประมาณ 1 – 2 ปี

ในปัจจุบันนี้ นโยบายของศาลยุติธรรมจะขอให้คู่ความทุกฝ่ายเข้าเจรจาไกล่เกลี่ยก่อนที่จะดำเนินการต่อสู้คดี เพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทั้งสองฝ่ายให้มากที่สุด